

DIMENSIONS OF PROFESSOR AUREL ARDEALEAN'S CREATIVITY IN THE THEORY AND PRACTICE OF EDUCATION AND IN THE DIDACTICS OF BIOLOGY

DIMENSIUNIALE CREATIVITĂȚII PROFESORULUI AUREL ARDELEAN ÎN TEORIA ȘI PRACTICA EDUCAȚIEI ȘI ÎN DIDACTICA BIOLOGIEI

Prof. univ. dr. Marțian IOVAN

Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad

E-mail: iovanm@uvvg.ro

Abstract

The author performs in this paper an analysis of the scientific, theoretical and practical work in the scope of education carried out by the regretted professor, scientist, outstanding manager in the field secondary, academic and postgraduate learning, senator in the Romanian Parliament who was Aurel Ardelean, considering his creativity and original contribution in the enrichment of the biological sciences didactics. Approaching overall his career as professor, there are identified the main fields where creative ideas, demonstrations and original substantiation had been expressed, namely those in the scope of the biology didactics.

Rezumat

În acest articol, autorul face o analiză a operei științifice, teoretice și practice în sfera educației a regretatului profesor, om de știință, manager de excepție în domeniul învățământului preuniversitar, universitar și postuniversitar, senator în Parlamentul României, care a fost Aurel Ardelean, din punctual de vedere al creativității și aportului original la îmbogățirea didacticii științelor biologice. Abordând în ansamblul ei cariera de profesor, sunt identificate principalele domenii în care au fost exprimate idei creative, demonstrații și argumentări originale, în special în sfera didacticii biologiei.

Keywords: *didactics of biology, professor Ardelean, Romanian education, Goldiș University.*

Cuvinte-cheie: *didactica biologiei, profesorul Ardelean, învățământul românesc, Universitatea Goldiș.*

Introducere

Biografia și exegeții activității practice și operei științifice ale profesorului arădean Aurel Ardelean au scos în evidență, înainte de toate, caracterul polivalent, activ și creativ al personalității sale. În acest cadru evaluativ, trebuie subliniat că latura esențială a întregii cariere constă în aceea că „Aurel Ardelean este un dascăl de aleasă ținută, un cercetător pasionat” – după cum arăta academicianul Constantin Toma. La rândul lui, academicianul Nicolae Cajal scoate în relief faptul că una dintre cele mai strălucite realizări ale profesorului „este reînființarea învățământului universitar arădean, unde desfășoară o activitate laborioasă și exemplară, care nu se va putea contesta sau uita niciodată.” La aceasta, profesorul Cajal adăuga aprecierea că profesorul s-a distins, pe traseul întregii cariere, prin devoțiune totală față de cauza învățământului făcând dovada „unui spirit pedagogic desăvârșit.”

În prezentul studiu ne vom concentra atenția asupra caracterului creativ al activității educative, instructive și asupra contribuției sale la dezvoltarea didacticii științelor biologice – ca suport necesar pentru modernizarea actului didactic din sfera predării-învățării și evaluării cunoștințelor de biologie în învățământul general obligatoriu, în cel universitar și postuniversitar. Profesorul Ardelean era convins că modernizarea procesului de învățământ la disciplinele biologice constituie o importantă resursă destinată obținerii de rezultate superioare pe planul formării elevilor, studenților, masteranzilor etc. spre a ajunge specialiști de cea mai mare performanță profesională, care să satisfacă pe deplin cerințele pieței muncii și nevoile comunității.

Inovația și creativitatea în educație – condiții esențiale ale performanțelor superioare

Este bine cunoscut faptul că rezultatele bune și foarte bune nu pot fi obținute prin activități didactice de rutină, centrate pe personalitatea dascălului și pe docilitatea elevilor/studenților, pe o disciplină impusă autoritar de cadrul didactic, care exclude libertatea de gândire și de acțiune a discipolilor, nici prin cultivarea fricii în mediul celor care învață pentru a se asigura conformarea lor la cerințele magistrului. Profesorul Ardelean a cunoscut prea bine aceste metehne ale învățământului tradițional – de origine scolastică, în raport cu care este necesară o reformă, implicit în ceea ce privește conținutul, didactica, tehnologia aferentă predării-învățării-evaluării la biologie, statusul educatorilor și, nu în ultimul rând, guvernarea sistemului național de învățământ; profesorul considera învățământul românesc ca o prioritate politică în guvernarea României.

Toate aceste domenii ale schimbării necesită deschidere spre nou, creativitate, luarea de decizii adecvate noilor situații socioeconomice, promovarea unor noi principii în comunicarea didactică luând în considerare cerințele noi ale vieții și societății. Profesorul Ardelean a fost pe deplin capabil pentru a satisface, la modul exemplar, astfel de deziderate, fiind orientat de o concepție profund umanistă despre lumea viului, societate, civilizație și cultură. Pregătirea sa științifică și pedagogică, vocația pentru munca la catedră, calitățile moral-caracteriale l-au condus, încă din primii ani de învățământ, spre obținerea de rezultate strălucite în munca de dascăl, dezvoltându-și astfel harul pedagogic, devoțiunea pentru asigurarea calității și eficacității actului didactic. Cariera în munca de educație, cercetare și în managementul educațional și-a construit-o preluând modele din lumea academică, în special marii lui profesori, academicieni și personalități de cultură care l-au impresionat. A studiat și însușit modele devenind, ulterior, el însuși un model de urmat pentru generații de elevi, studenți și doctoranzi.

A beneficiat de modele de urmat din viața de familie, așa cum mărturisește într-un interviu: „mama, de pildă, era foarte ambițioasă... mă voia cel mai bun. Am căutat să fiu cât mai aproape de vrerea ei. Tata era un profesionist, avea cultul lucrului bine-făcut. Meticulos. Nu suporta lena în nici un chip... Tatăl meu adoptiv mi-a insuflat cultul bunelor relații interumane. De la mama adoptivă am învățat să-mi aleg prietenii, oamenii cu care să am relații în comunitate. M-a învățat să-mi temperez temperamentul vulcanic.”

Într-adevăr, în aceste câteva enunțuri am putea regăsi valorile și principiile care au ghidat întreaga viață și activitate a profesorului. În această ordine de idei, crezul vieții sale l-a exprimat astfel: „Am trăit în cultul muncii și în respectul pentru lucrul bine făcut”. Putem adăuga, așa după cum l-am cunoscut personal, că toate acestea au necesitat o combinație armonioasă a unor calități personale, printre care setea de autodepășire, dedicarea pasionată învățământului românesc, spiritul de inițiativă, capacitatea sporită de adaptare, satisfacția reușitei în actul de creație, promptitudinea în luarea deciziilor, perseverența, integritatea morală, plăcerea de a lucra în echipă.

Cele mai importante contribuții ale profesorului Ardelean, care vizează dezvoltarea învățământului românesc se referă la: a) Redimensionarea curriculară în toate ciclurile de învățământ; b) Realizarea unui învățământ integrat sistemic cu practica și cercetarea științifică, astfel încât să răspundă cât mai bine nevoilor vieții socioeconomice; c) Promovarea educației interactive, coparticipative și centrate pe elev/student; d) Învățarea continuă și perfecționarea neîntreruptă a personalului didactic din toate ciclurile; e) Finanțarea corespunzătoare a sistemului

național de învățământ, ca prioritate a politicilor publice naționale; f) Asigurarea calității în învățământul de toate gradele, implicit prin cooperarea europeană și integrarea în spațiul European al învățământului și culturii. Le vom analiza pe rând:

a) Redimensionarea curriculumului pe toate nivelele de învățământ este necesară pornind de la argumente formulate în zonele de cunoaștere ale neurofiziologiei, ergonomiei, psihologiei școlare, sociologiei educației, legislației etc. Întreaga argumentare se întemeiază pe câteva fapte de constatare simple: „în țara noastră, scria profesorul, nu se respectă prevederile legale privind numărul de ore săptămânal în cadrul învățământului preuniversitar, în sensul că până la vârsta de 18 ani, elevii au un program de minim 7 ore pe zi la școală, la care se adaugă 3-4 ore necesare pregătirii lecțiilor pentru a doua zi”. Ori, acest volum de muncă solicitat zilnic elevilor este extenuant și vine în contradicție cu legislația muncii, implicit cu Codul muncii. Consecințele nu pot fi decât negative pentru starea de sănătate a elevilor, ajungându-se adesea la starea de surmenaj mintal și fizic. De aceea, se impune cu necesitate imperioasă intervenția organelor specializate ale statului în sensul de a reduce numărul de discipline de învățământ, numărul de ore din planul de învățământ astfel încât acestea să corespundă particularităților de vârstă ale celor care învață. În acest context, putem identifica o pledoarie a profesorului pentru eliminarea balastului teoretic care parazitează programele școlare și asumarea unei perspective pragmatice în realizarea obiectivelor educației.

În calitate de rector fondator și de președinte al Universității de Vest „Vasile Goldiș”, din Arad, profesorul Ardelean a militat pentru implementarea acestor principii în procesul de învățământ academic astfel încât absolvenții să se poată integra rapid și eficient pe locurile de muncă pentru care s-au pregătit.

b) Corelarea învățământului cu cerințele vieții, cu practica și cercetarea științifică cu scopul ca discipolii să devină cât mai activi, să-și formeze capacități și atitudini, competențe, deprinderi și abilități odată cu cunoștințele noi însușite. Profesorul a conștientizat valoarea formativă a acestui principiu încă în anii de liceu, atunci când profesorul său de biologie l-a selectat pentru a-l ajuta în desfășurarea lucrărilor de laborator, în folosirea planșelor și a materialului biologic etc. Apoi, în primii ani de dascălie la Liceul din Chișineu-Criș, a inițiat organizarea unui lot școlar în scopuri didactice și pentru a cultiva interesul elevilor, motivația și creativitatea lor în domeniu. În același spirit, a organizat cercuri aplicative ale elevilor, excursii în natură, vizite la grădini botanice, activități didactice în mediul natural iar în anii de apogeu al carierei, ca profesor universitar, a reușit să dezvolte Grădina Botanică Universitară de la Macea astfel încât să o valorifice în circuitul didactic- mai ales în practica studenților de la Facultatea de Biologie, apoi să obțină acreditarea acesteia.

Înzestrat cu un iscusit simț didactic, de îndată ce a ajuns inspector școlar a orientat profesorii de biologie spre promovarea actului didactic bazat pe aplicații practice, experiențe, demonstrații cu ajutorul materialului biologic și a mijloacelor tehnice moderne, utilizarea laboratorului și a dioramei specifice, dezvoltarea bazei didactice materiale a unităților de învățământ prin achiziționarea mijloacelor didactice de ultimă generație. Începând cu anul 1980, a introdus și folosit calculatorul în actul didactic la științele viului, apoi, ca rector-fondator, a investit mari eforturi în informatizarea învățământului, dotarea laboratoarelor și cabinetelor didactice cu mijloacele tehnice necesare digitalizării, videoproiectării în comunicarea educațională. La o întrebare adresată profesorului – Cum vede viitorul învățământului românesc? – acesta a răspuns că „Aș accentua și mai mult caracterul practic al tuturor disciplinelor, să se pună un accent mai mare pe conturarea personalității.”

Aplicarea principiului corelării teoriei cu practica, cu viața și cercetarea s-a dovedit a fi pe deplin activă, creativă și motivantă pentru elevi – fapt ce explică performanțele excepționale ale muncii profesorului, concretizate în zeci de premii la fazele județene și naționale ale olimpiadelor școlare, în numărul mare de absolvenți care au urmat ciclurile următoare de învățământ cu specializarea în științe biologice, inclusiv școala doctorală. În acest context, profesorul își explica

reușitele și satisfacțiile profesionale arătând că „viața este cea care te învață și trebuie să fii foarte receptiv la toate provocările ce ți le oferă, alegând soluțiile potrivite.”

c) Transformarea raporturilor tradiționale dintre magistru și discipol astfel încât acestea să devină bazate pe cooperare, coparticipare activă la realizarea obiectivelor propuse și centrate pe respectarea drepturilor naturale ale elevului/studentului. Pe această cale, discipolii își vor forma trăsăturile pozitive de caracter și de personalitate, gândirea creativă, capacitatea sporită de a rezolva probleme specific disciplinelor biologice predate, independența în luarea deciziilor.

Profesorul Ardelean avea o repulsie organică față de învățământul bazat pe docilitatea elevilor, lenevie, monotonia chinuitoare, încălcarea drepturilor naturale ale celor supuși actului didactic. Produsele unei astfel de educații, cu siguranță, nu vor putea face față cerințelor societății postmoderne bazată pe cunoaștere, informatizare, tehnologii înalte. Societatea contemporană pretinde absolvenților ciclurilor de învățământ finale un nivel de calificare corespunzător cerințelor pieței muncii –competențe, capacitate de adaptare și inovare, deschidere spre învățarea continuă, spirit civic, munca în echipă etc. Ori, astfel de calități profesionale și trăsături de personalitate necesită noi tipuri de abordări didactice, un învățământ activ-coparticipativ, relații de cooperare și respect reciproc între dascăl și discipol, libertate corect asumată în spațiul școlar și civic atât de către personalul didactic, cât și de elevi/studenti, motivație relevantă pentru autoeducație și formare continuă. Dar toate acestea nu sunt posibile fără cadre didactice dotate cu aptitudini și talent profesional, apte să utilizeze tehnologia didactică actuală, metodele activ-participative - considera profesorul. Cele 55 manuale destinate elevilor din învățământul preuniversitar, de cursuri și tratate universitare, publicate de Aurel Ardelean, ca unic autor sau în cooperare, ilustrează standardele dezirabile ale implementării acestui principiu.

d) Necesitatea obiectivă a perfecționării neîntrerupte a cadrelor didactice pentru a putea face față schimbărilor survenite în dezvoltarea societății, științei, culturii și pe piața muncii. Profesorul considera că nu este suficient actul de selecție prin concurs a cadrelor didactice, ci este necesară practicarea învățării continue nu numai pentru dezvoltarea în carieră, ci, mai cu seamă, pentru maximizarea performanțelor în munca la catedră.

Profesorul Ardelean a susținut și demonstrat, în repetate rânduri, utilitatea diferitelor forme de perfecționare profesională, începând cu cercurile pedagogice până la cea necesară obținerii gradelor didactice și a titlurilor academice, de la organizarea unor schimburi de experiență, vizite la unități de cercetare în domeniu, stimularea activității publicistice a cadrelor didactice, participarea la cursuri de scurtă durată până la realizarea unor programe de mobilități în țară și străinătate.

e) Exercițarea unei bune guvernări a învățământului și educației din România necesită reconsiderarea dezvoltării sistemului național de învățământ ca o prioritate politică – este convingerea de o viață a profesorului. Această opțiune a exprimat-o cu tărie în perioada când a fost senator în Parlamentul României (2004-2008). Ca senator a inițiat acte normative, a promovat idei cu privire la realizarea unui acces egal și sporit în educație, asigurarea unei calități ridicate a învățământului românesc menită să-l facă competitiv cu cel din țările avansate în domeniu, reconstrucția învățământului în mediul rural, extinderea cooperării pe plan național și european, modernizarea bazei material-didactice din școli, eliminarea discrepanțelor dintre elevii din mediul rural față de cei din urban, prevenirea abandonului școlar și a delicvenței juvenile, intervenția statului roman în viața miilor de copii români rămași în țară după ce părinții lor au plecat la muncă în străinătate, corelarea mai bună a practicii studenților cu rezultatele cunoașterii în domeniul de specializare, promovarea principiului descentralizării în funcționarea sistemului național de învățământ. Dar toate acestea nu vor putea fi soluționate la un nivel satisfăcător decât prin creșterea alocării bugetare de cel puțin 5% din Produsul Intern Brut destinată finanțării învățământului – susținerea în mod convingător profesorul.

Contribuții la îmbogățirea didacticii științelor biologice

În toate etapele carierei, profesorul Ardelean a fost extrem de receptiv la cele mai importante probleme și noutăți din domeniile teoriei instruirii, tehnologiei didactice, evaluării procesului de învățământ pe diferite nivele și etape începând de la cea curentă până la cea de sistem, proiectarea curriculară, reformarea sistemului de învățământ din România. Abordând critic aspectele practice, dar și cele din literetura de specialitate specifică domeniului, profesorul a formulat puncte de vedere proprii reușind să aducă un suflu nou, să consolideze orientările noi în didactica biologiei și, mai ales, în ce privește concepția despre manualele școlare, predarea-învățarea-evaluarea-proiectarea în actul didactic la științele viului, învățarea continuă și autoeducația, stimularea motivației discipolilor în cadrul comunicării didactice.

Prin scrierile sale din acest domeniu s-a adresat, după cum arăta academicianul M. Ifrim, „profesorilor din învățământul preuniversitar, dar și celor din învățământul superior, și poate mai mult studenților, viitorilor dascăli” – pentru a-i pune în situația să reflecte la căutarea unor noi procedee și tehnici didactice menite să genereze învățarea temeinică, accentuarea caracterului formativ al comunicării între cei doi poli ai actului didactic.

Firul roșu al întregii gândiri metodice, al căutărilor în domeniul asigurării eficacității instruirii la biologie, a calității rezultatelor învățării, îl putem regăsi în atașamentul și prețuirea pe care le avea profesorul față de opera părintelui pedagogiei moderne – J. A. Comenius, care era convins că „a-l învăța pe altul înseamnă a ști ceva, și trebuie a face și pe altul să învețe și să știe, și aceasta repede, plăcut și temeinic, în special cu ajutorul exemplelor, regulilor și al aplicațiilor generale sau speciale”.

Ideile, argumentările și justificările elaborate de profesor în domeniul didacticii științelor biologice vizează dorința sa de a îmbogăți arsenalul didactic, studierea anticipativă a instruirii și educației în viitoarea societate bazată pe cunoaștere și informatizare, ameliorarea curriculumului prin introducerea cuceririlor revoluției științifice-tehnice contemporane în paralel cu simplificarea și acesibilizarea cunoștințelor din programele și manualele școlare, promovarea în peocesul instructiv-educativ a principiului inter- și transdisciplinarității, valorificarea maximală a potențialului educative al comunicării didactice, transformarea relației profesor-student într-una de cooperare, de parteneriat, centrată pe cel care învață, menită să-i individualizeze munca, orientarea elevilor spre învățarea continuă, autoeducația permanentă, realizarea feed-back-ului între cei doi poli ai binomului educațional, valorificarea mijloacelor tehnice moderne în procesul de predare-învățare-evaluare, stimularea motivației pentru autoeducație, valorificarea muncii în echipă, în grupuri mici de elevi/studenți în învățare și educație ca alternativă la învățământul frontal, formarea unui stil didactic în munca profesorului menit să-i contureze aprecieri pozitive de către elevi și societate, să-i sporească prestigiul în comunitatea profesională.

Scrierile în domeniul metodicii, al didacticii științelor biologice în general, se caracterizează printr-o riguroasă ordonare a informației, accesibilitate, au puterea de a convinge cititorul și de a-i incita gândirea, sunt organic corelate cu aplicațiile, inclusiv cu „teme de reflecție” și teste de autoevaluare. Așa, de pildă, capitolul *Metodele didactice* începe cu precizări conceptuale, analiza funcțiilor metodelor în procesul de învățământ, clasificarea metodelor și continuă cu analiza rolului și modului de utilizare a celor mai relevante în practicarea unui învățământ activ și inovativ. Profesorul ia în considerare doar metodele activ-participative, cum sunt: învățarea prin descoperire, problematizarea, modelarea, exercițiul, algoritmizarea, demonstrația, conversația, dezbaterea.

În analiza funcțiilor și a posibilităților de utilizare a acestor metode didactice, profesorul atrăgea atenția asupra faptului că „elevii trebuie susținuți motivațional și atitudinal pentru depășirea dificultăților în învățare”, știut fiind că metoda didactică, alături de conținut, constituie factorul principal de organizare și de valorificare a cunoașterii în procesul de învățământ.

Referindu-se la obiectivele învățării, profesorul se opunea triadei tradiționale care situa pe primul loc obiectivele informaționale, însușirea cunoștințelor noi, opunându-i o nouă ierarhizare, care are în prim plan formarea de atitudini și capacități. Tehnologia didactică trebuie să fie

valorificată corespunzător acestei ierarhizări a obiectivelor. Pe cale de consecință sunt recomandate tehnologiile didactice axate pe învățarea prin descoperire, problematizare, studiul de caz, metoda proiectelor, metodele și tehnicile de stimulare a creativității, învățarea pe grupe mici și omogene.

O altă arie de interes și de cercetare a profesorului o reprezintă problematica evaluării în învățământ, în cele mai diferite forme ale acesteia: evaluarea rezultatelor curente ale activității didactice, evaluarea elevilor, evaluarea muncii cadrelor didactice, evaluarea strategică și de sistem, evaluarea modernizării învățământului, evaluarea sumativă și formativă, metodele și procedeele de evaluare, problematica docimologiei etc. În ansamblul ei, evaluarea trebuie privită ”ca o activitate continuă, desfășurată în timp”, trebuie privită ca un proces, nu ca un produs. Ritmicitatea evaluării îi determină pe elevi să învețe cu regularitate și conduce, cu siguranță, la formarea capacității și a deprinderilor de autoevaluare corectă și de organizare a muncii de învățare, de autoeducare.

Metodele de evaluare sunt analizate în conexiune, unele cu altele, concentrându-și analiza pe observația sistematică a elevilor, investigația, portofoliul, temele de lucru în clasă și pentru acasă, autoevaluarea. Analiza nuanțată a utilizării acestor metode în diferite contexte de învățare, etape ale procesului didactic, ar putea avea printre efecte cizelarea talentului și măiestriei cadrelor didactice, urmate de performanțe superioare în munca la catedră. Demonstrând în mod constant în munca la catedră o astfel de experiență profesională, o stăpânire practică a utilizării tehnologiei didactice – dublată de o devoțiune față de valorile învățământului românesc și o deschidere largă spre inovație în arta didactică – profesorul Ardelean a obținut performanțe de excepție în munca de dascăl.

În loc de concluzii

În final, am putea conchide că profesorul A. Ardelean, ca personalitate polivalentă de tip creative, dotată cu remarcabile calități de dascăl, organizator, inspector școlar, rector fondator al Universității de Vest „Vasile Goldiș” din Arad, conducător de doctorat, membru al multor instituții academice românești și internaționale, redactor-șef la reviste științifice de profil, autor de manuale școlare și universitare, senator în Parlamentul României, fondatorul Institutului pentru Științele Vieții, directorul Grădinii Botanice Universitare din Macea, a demonstrat profesionalism desăvârșit, a realizat o operă teoretică și practică ce și-a lăsat amprente binefăcătoare asupra mai multor generații de elevi și studenți – fapte bine apreciate de comunitate. Bogata sa cultură pedagogică și metodică a modelat evoluția personalității sale profesionale și a contribuit la „realizarea unui lucru bine făcut” în multe domenii – așa cum, adesea, îi plăcea să spună.

Mai presus de toate aceste împliniri profesionale și personale, N. Cajal aprecia modul inedit în care profesorul a îmbinat succesul în învățământ cu cercetarea științifică, numărul mare de lucrări științifice de specialitate publicate în țară și peste hotare, în special în domeniul biologiei celulare, biotehnologiei, geobotanicii și ecologiei.

Pentru realizările sale, într-o carieră complexă și prestigioasă, profesorul A. Ardelean a fost răsplătit cu ordine, medalii, diplome, titluri academice. Printre acestea, la loc de frunte se situează premiile Academiei Române pentru creații în științele biologice și Ordinul Național „Serviciul Credincios” în Grad de Cavalier.

BIBLIOGRAFIE

Ardelean, A., *Metodologia didactică*, în vol. Aurel Ardelean, Vasile Marcu, Mariana Marinescu, Mihai Botea, *Introducere în didactica biologiei*, „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2003, p. 57-107

Ardelean, Aurel, *Evaluarea în procesul de învățământ*, în vol. Aurel Ardelean, Vasile Marcu, Mariana Marinescu, Mihai Botea, *Introducere în didactica biologiei*, „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2003, p. 159-222

Ardelean, Aurel, *Pro Universitaria*, vol. II-III, „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2003, 2004

*** Aurel Ardelean – Omul și Dascălul, în Bodea, Sabin, *Aurel Ardelean – Omul, rectorul, universitatea*, Editura Viața arădeană, 2004, p. 5 - 58

Cajal, Nicolae, *Aurel Ardelean – o carieră strălucită dedicată învățământului românesc*, în Bodea, Sabin, *Aurel Ardelean – Omul, rectorul, universitatea*, Editura Viața arădeană, 2004, p. 3-4

Bodea, Sabin, *Aurel Ardelean – Omul, rectorul, universitatea*, Editura Viața arădeană, 2004

Man, Vasile & Pisoschi, A., *Aurel Ardelean, 50 de ani dedicați învățământului, cercetării științifice și comunității*, Colecția ACADEMICA, CIRMI, Université de La Sorbonne Nouvelle, Paris 3, France & Editura Gutenberg Univers, Arad, 2012

*** *Profesorul Aurel Ardelean*, Editura Redacției Publicațiilor pentru Străinătate, București, 2009

Toma, Constantin & Mohan, Gheorghe, *Omagiu profesorului universitar doctor Aurel Ardelean la împlinirea vârstei de 75 de ani*, în „Noema”, vol. 13, 2014

